

Natuurwaardeninventarisatie Buitengebied gemeente Brielle

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Brielle
Postbus 101
3230 AC BRIELLE

Grontmij Nederland bv
Waddinxveen, 26 mei 2005

Verantwoording

Titel : Natuurwaardeninventarisatie
Buitengebied gemeente Brielle

Projectnummer : PN 167912

Documentnummer : 99062141-GroteB

Revisie :

Datum : 26 mei 2005

Auteur(s) : MSc. ing. D.B.M. Grote Beverborg

e-mail adres : dorien.grotebeverborg@grontmij.nl

Gecontroleerd : drs. G.A. Morel

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd : drs. G.A. Morel

Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Werkwijze	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Inventarisatie	5
2.1	Flora	5
2.2	Fauna	5
2.2.1	Vogels	5
2.2.2	Zoogdieren	5
2.2.3	Reptielen, amfibieën en vissen	6
2.2.4	Libellen en dagvlinders	6
3	Beleidskader	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Europees niveau	7
3.2.1	Vogelrichtlijn	7
3.2.2	Habitatrichtlijn	7
3.3	Rijksniveau	7
3.3.1	Natuurbeschermingswet	7
3.3.2	Flora- en faunawet	8
3.4	Provinciaal niveau	8
3.4.1	Provinciale ecologische hoofdstructuur	8
3.4.2	Rode lijstsoorten	8
4	Conclusie	9
5	Literatuurlijst	10

Bijlage 1
Voorkomende beschermde soorten

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Voor de actualisatie van het bestemmingsplan van het buitengebied van de gemeente Brielle is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de huidige natuurwaarden van het bestemmingsplangebied. Omdat het om een actualisatie gaat en er geen ruimtelijke ingrepen plaatsvinden, is het niet noodzakelijk om een effectenstudie en toetsing aan het natuurbeschermingskader toe te passen. Wanneer beschermde natuurwaarden in het bestemmingsplangebied aanwezig zijn, dient hiermee rekening te worden gehouden. Bij ruimtelijke ingrepen zal dan een nader onderzoek en effectenstudie noodzakelijk zijn.

1.2 Werkwijze

Voor gegevens over de bestaande natuurwaarden in gemeente Brielle is contact opgenomen met:

- Stichting Natuur en Landschap Voorne Putten
- KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging), afdeling Voorne
- Zoogdierwerkgroep Voorne
- SOVON (Samenwerkende Organisatie Vogelonderzoek Nederland)
- FLORON (Floristisch Onderzoek Nederland)
- VZZ (Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming)
- Zuid-Hollands Landschap

Daarnaast zijn de actuele natuurwaarden en de natuurpotenties van het plangebied beoordeeld door een ecooloog op basis van expert-judgement.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de aanwezige en te verwachten natuurwaarden in het plangebied. In hoofdstuk 3 wordt beschreven welk beleidskader van toepassing is op het gebied. Dit betreft het gebieden- en het soortenbeleid. Hoofdstuk 4 geeft kort de conclusies weer.

2 Inventarisatie

2.1 Flora

Gemeente Brielle is over het algemeen goed onderzocht op het voorkomen van wilde planten. Hoewel een deel van de gegevens van voor 1990 zijn, wordt verwacht dat deze een voldoende goed beeld geven van de voorkomende planten. De beschermde soorten zijn met name te vinden in natte oevers van grote en kleine wateren en op dijken en in wegbermen. Botanisch waardevolle vegetaties komen nauwelijks voor, dus de meeste aandachtsoorten lijken restanten te zijn van een vroeger betere situatie. Voorkomende soorten zijn: aardaker, brede orchis, brede waterpest, brede wespenorchis, echte karwij, gewone agrimonie, gewone dotterbloem, gewone vogelmelk, grote kaardebol, kamgras, kattendoorn, knopig doornzaad, nachtkoekoeksbloem, rietorchis, ruige leeuwentand, ruige weegbree, selderij, stinkende kamille, veldgerst en zwanbloem (Groen, C.L.G., FLORON, 2004).

2.2 Fauna

2.2.1 Vogels

Door de verschillende habitats als polder, moeras en bebouwing is een breed scala aan broedvogels in het plangebied aanwezig. De meest bijzondere soorten die in het plangebied aangetroffen en/of te verwachten zijn, zijn: groene specht, grutto, tureluur, steenuil, patrijs en rietzanger (Eekelder, P., SOVON 2004).

In het natuurgebied de Holle Mare broeden daarnaast ook de volgende soorten: bruine kiekendief, watersnip, draaihals, blauwborst en grasmus (Zuid-Hollands Landschap, 2004).

In de zandhopen bij de Put van Heenvliet broeden oeverzwaluwen (*mond. med. KNNV*).

Watervogels die vooral overwinteren op en rondom de wateren van het Brielse Meer en de Put van Heenvliet zijn: aalscholver, baardmannetje, blauwe reiger, brandgans, brilduiker, dodaars, grauwe gans, goudplevier, grote mantelmeeuw, grote zaagbek, kluut, kokmeeuw, kolgans, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, meerkoet, middelste zaagbek, smient, stormmeeuw, tafeleend, wilde eend, wintertaling en zilvermeeuw (Provincie Zuid-Holland, 2004).

Voor een volledige overzicht van de voorkomende vogels zie bijlage 1.

2.2.2 Zoogdieren

Onderzoek naar vleermuizen heeft redelijk volledig plaatsgevonden. In het plangebied zijn de volgende soorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en meervleermuis. Deze soorten zijn uitsluitend foeragerend waargenomen. Er zijn geen kraamkolonies gevonden in het plangebied.

Onderzoek naar kleine zoogdieren heeft plaatsgevonden door braakballenonderzoek en door losse waarnemingen. Soorten die in het plangebied voorkomen zijn: bosmuis, bruine rat, bunzing, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, veldmuis, wezel en woelrat. Verwacht wordt dat de Noordse woelmuis en de vos niet regulier in

de gemeente Brielle voorkomen. De Noordse woelmuis komt waarschijnlijk voor in de Holle Mare en de vos is slechts incidenteel waargenomen op Voorne-Putten (*Zoogdierdatabank, 2004*).

2.2.3 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen zijn niet in het plangebied te verwachten door het ontbreken van geschikt habitat en de verspreiding van deze soorten in Nederland. Kijkend naar de verspreiding van beschermde vissen in Nederland worden deze niet verwacht in het plangebied. Wel bieden de waterlopen een habitat voor algemene amfibieën als bruine kikker, groene kikker complex, gewone pad en kleine watersalamander. Bijzondere soorten zijn niet in het plangebied te verwachten.

2.2.4 Libellen en dagvlinders

Bijzondere libellen en dagvlinders worden niet verwacht gezien het ontbreken van geschikte biotopen als structuurrijke oevers en bloemrijke ruigtes.

3 Beleidskader

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een algemene toelichting gegeven op het relevante natuur- en soortenbeleid en het specifiek voor het plangebied geformuleerde gebiedsbeleid. Het betreft met name:

- Vogel- en Habitatrichtlijn.
- Flora- en faunawet.
- Natuurbeschermingswet.
- Structuurschema Groene Ruimte (SGR).

Voor de gebieden in de ecologische hoofdstructuur (EHS) is de bescherming primair geregeld in het SGR wat door de provincie is uitgewerkt en aangevuld.

3.2 Europees niveau

3.2.1 Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn regelt de bescherming van vogelsoorten door aanwijzing van zogenaamde Speciale Beschermingszones. De beschermingszones zijn vastgelegd in de zogenaamde Aanwijzingsbesluiten Vogelrichtlijngebieden met vermelding van de kwalificerende soorten.

Het plangebied maakt geen deel uit van een Speciale Beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied is Voornes Duin op ca 5 km afstand.

3.2.2 Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn richt zich op de bescherming van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. In dit kader zijn voor de Habitatrichtlijn eveneens Speciale Beschermingszones (SBZ) aangewezen voor bijzondere habitats en/of bijzondere planten- en diersoorten.

Het plangebied is niet gelegen in een SBZ van de Habitatrichtlijn. Het dichtstbijzijnde Habitatrichtlijngebied is ook hier Voornes Duin.

De Habitatrichtlijn kent naast de gebiedsbescherming ook een beschermingskader voor individuele soorten. Het gaat hierbij om de soorten die zijn opgenomen in Bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn.

De foeragerende vleermuizen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De Noordse woelmuis staat op bijlage II en IV.

3.3 Rijksniveau

3.3.1 Natuurbeschermingswet

De huidige Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van aangewezen staatsnatuurmonumenten (eigendom van de staat) en beschermde natuurmonumenten (eigendom van particulieren en natuurorganisaties). De individuele soortenbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. De nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 zal de Natuurbeschermingswet van 1968 vervangen. Naar verwachting treedt deze wet begin 2005 in werking. In de nieuwe Na-

tuurbeschermingswet zal ook de bescherming van de speciale beschermingszones (SBZ) op grond van de van de Habitat- en Vogelrichtlijn worden geregeld.

Het plangebied maakt geen deel uit van een beschermd of staats natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is de Quackgors ten westen van Hellevoetsluis op ca 5 kilometer afstand.

3.3.2 Flora- en faunawet

Sinds april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht en is gericht op de bescherming van individuele soorten op nationaal niveau. De Flora- en faunawet vervangt de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd.

Alle in het plangebied voorkomende vogels, zoogdieren en amfibieën zijn in het kader van de Flora- en faunawet beschermd, daarnaast zijn ook enkele plantensoorten beschermd (zie bijlage 1).

Vanaf 1 januari 2005 treedt waarschijnlijk de aangepaste Flora- en faunawet in werking. De belangrijkste wijziging zal zijn dat voor de algemene soorten een algehele vrijstelling geldt, waardoor voor deze soorten geen ontheffing meer hoeft worden aangevraagd.

3.4 Provinciaal niveau

3.4.1 Provinciale ecologische hoofdstructuur

Het belangrijkste doel van het natuurbeleid van de provincie is het realiseren van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). De PEHS bestaat, net als de EHS, uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden die met elkaar verbonden worden door ecologische verbindingzones. Deze verbindingzones staan beschreven in het rapport Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (vastgesteld in 1997). Hieruit komt naar voren dat in het plangebied drie ecologische verbindingzones voorkomen: Oevers Brielse Meer, Strypsche Wetering – Brielse Meer en St. Annapolder – Nieuwenhoorn - Holle Mare. Daarnaast zijn de natuurgebieden Holle Mare, Derryvliet en Omme-loop onderdeel van de PEHS.

3.4.2 Rode lijstsoorten

Gebieden met Rode lijstsoorten zijn beschermd door de Provincie Zuid-Holland. Wanneer leefgebieden of groeiplaatsen van deze soorten worden aangetast is compensatie aan de orde. In het plangebied komen in totaal 22 Rode lijstsoorten voor, zie hiervoor bijlage 1.

4 Conclusie

In het buitengebied van gemeente Brielle komen verschillende beschermde planten- en diersoorten voor. De beschermingsstatus van deze soorten is uiteenlopend van Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn en Rode lijst. Daarnaast zijn in het buitengebied van gemeente Brielle geen beschermde gebieden aanwezig van de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Vogel- en Habitatrichtlijngebied is Voornes Duin. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is de Quackgors. Wel komen gebieden in het buitengebied van gemeente Brielle voor die onderdeel uitmaken van de PEHS. Het betreft hier drie ecologische verbindingzones en drie natuurgebieden (Holle Mare, Derryvliet en Ommeloop).

Omdat het om een actualisatie van het bestemmingsplan gaat is het niet noodzakelijk om een effectenstudie op de beschermde natuurwaarden uit te voeren. Wel dient in de toekomst rekening te worden gehouden met deze beschermde natuurwaarden wanneer ruimtelijke ingrepen in het buitengebied gaan plaatsvinden.

5 Literatuurlijst

Eekelder, P. 2004. Gemeente Brielle. Levering vogelgegevens. SOVON rapport GC 2004-190. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Groen, C.L.G. 2004. Actualisatie bestemmingsplan gemeente Brielle; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapport 2004.176. Stichting FLORON, Leiden.

KNNV afdeling Voorne, broedvogelinventarisatie van De Blanke Waal en de Hillenhoek, 2003

VZZ, Gemeente Brielle, toelichting zoogdiergegevens, Arnhem 2004

Zuid-Hollands Landschap, inventarisaties planten en/of vogels van de Hollemaarsedijk, Holle Mare, Ommeloop, Hillenhoek, Derryvliet (2000-2003)

Bijlage 1

Voorkomende beschermde soorten

Bijlage 1

Voorkomende beschermde soorten

	Soort	FF-wet	HRL	RL	Soort	FF-wet	HRL	RL
Planten	Aardaker	X			Kattendoorn			X
	Brede orchis	X		X	Knopig doornzaad			X
	Brede waterpest			X	Nachtkoekoeksbloem			X
	Brede wespenorchis	X			Rietorchis	X		
	Echte karwij			X	Ruige leeuwentand			X
	Gewone agrimonie			X	Selderij			X
	Gewone dotterbloem	X			Stinkende kamille			X
	Gewone vogelmelk	X			Veldgerst			X
	Grote kaardebol	X			Zwanebloem	X		
	Kamgras			X	Putter	X		
Broedvogels	Boerenzwaluw	X			Ransuil	X		
	Boomkruiper	X			Rietgors	X		
	Bosrietzanger	X			Ringmus	X		
	Braamsluiper	X			Roodborst	X		
	Ekster	X			Scholekster	X		
	Fazant	X			Spotvogel	X		
	Fitis	X			Spreeuw	X		
	Fuut	X			Staartmees	X		
	Gaai	X			Tjiftjaf	X		
	Gele kwikstaart	X			Tuinfluitier	X		
	Gierzwaluw	X			Tureluur	X		X
	Graspieper	X			Turkse tortel	X		
	Groene specht	X		X	Veldleeuwerik	X		
	Groenling	X			Vink	X		
	Grote lijster	X			Waterhoen	X		
	Grutto	X		X	Wilde eend	X		
	Heggemus	X			Winterkoning	X		
	Houtduif	X			Witte kwikstaart	X		
	Huismus	X			Zanglijster	X		
	Huiszwaluw	X			Zwarte kraai	X		
	Kauw	X			Zwarte kop	X		
	Kievit	X			Canadese gans	X		
	Kleine karekiet	X			Slobeend	X		
	Kneu	X			Bruine kiekendief	X		
	Knobbelzwaan	X			Watersnip	X		X
	Koekoek	X			Draaihals	X		X
Koolmees	X			Blauwborst	X			
Krakeend	X			Grasmus	X			
Kuifeend	X			Oeverzwaluw	X		X	
Meerkoet	X			Steenuil	X		X	
Merel	X			Patrijs	X		X	
Nijlgans	X			Rietzanger	X		X	
Pimpelmees	X				X			
Wintervogels	Aalscholver	X			Krakeend	X		
	Baardmannetje	X		X	Kramsvogel	X		
	Bergeend	X			Krooneend	X		X
	Blauwborst	X		X	Kuifduiker	X		
	Blauwe Kiekendief	X			Kuifeend	X		

Bijlage 1 (vervolg 1)

	Brandgans	X		Meerkoet	X	
	Brilduiker	X		Middelste Zaagbek	X	
	Bruine Kiekendief	X		Nijlgans	X	
	Canadese Gans	X		Nonnetje	X	
	Casarca	X		Oeverloper	X	
	Dodaars	X	X	Pijlstaart	X	
	Fuut	X		Roerdomp	X	X
	Gele Kwikstaart	X		Roodhalsfuut	X	
	Geoorde Fuut	X	X	Roodkeelduiker	X	
	Goudhaantje	X		Rosse Stekelstaart	X	
	Goudplevier	X		Rotgans	X	
	Graspieper	X		Ruigpootbuizerd	X	
	Grauwe Gans	X		Slechtvalk	X	
	Grote Mantelmeeuw	X		Slobeend	X	
	Grote Zaagbek	X		Smient	X	
	Grote Zeeëend	X		Stormmeeuw	X	
	Grote Zilverreiger	X		Tafeleend	X	
	Kleine Mantelmeeuw	X		Toppereend	X	
	Kleine Zilverreiger	X		Waterhoen	X	
	Kleine Zwaan	X		Waterral	X	
	Kluut	X	X	Watersnip	X	X
	Kokmeeuw	X		Wilde Eend	X	
	Kolgans	X		Wilde Zwaan	X	
	Koperwiek	X		Wintertaling	X	
Zoogdieren	Watervleermuis	X	IV	Haas	X	
	Gewone dwergvleermuis	X	IV	Hermelijn	X	
	Ruige dwergvleermuis	X	IV	Huisspitsmuis	X	
	Meervleermuis	X	IV	Konijn	X	
	Laatvlieger	X	IV	Mol	X	
	Bosmuis	X		Ree	X	
	Bunzing	X		Veldmuis	X	
	Dwergmuis	X	X	Wezel	X	
	Egel	X		Woelrat	X	
	Gewone bosspitsmuis	X				
Amfibieën	Groene kikker complex	X		Kleine watersalamander	X	
	Bruine kikker	X		Gewone pad	X	

Tabel 1: Voorkomende soorten in het gebied met beschermingsstatus